

ADALET ve KALKINMA PARTİSİ T.B.M.M. Grup Başkanlığı	
Tarih :	12.4.2016
Sayı :	132

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

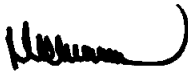
Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

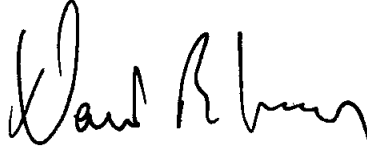
Ahmet DAVUTOĞLU

Konya Milletvekili

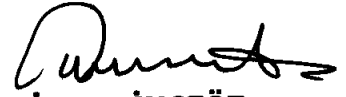
Nurettin CANIKLI

Giresun Milletvekili

Mehmet Naci BOSTANCI

Amasya Milletvekili

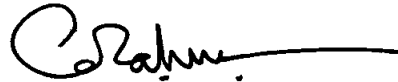
İlknur İNCEÖZ

Aksaray Milletvekili

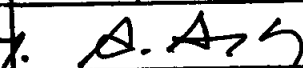
Bülent TURAN

Çanakkale Milletvekili

Coşkun ÇAKIR

Tokat Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon				
Esas Komisyon	Anayasa			
Tarih:	14 Nisan 2016	E.No: 2/1028		
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gn.Sek.
				
TBMM BAŞKANI				

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
12 Nisan 2016
Numara: 42981

TBMM
GENEL EVRAK
12 Nisan 2016
No: 42981

NUMAN KURTULMUŞ

MEHMET ŞİMŞEK

YALÇIN AKDOĞAN

YILDIRIM TUĞRUL TÜRKES

LÜTFİ ELVAN

BEKİR BOZDAĞ

SEMA RAMAZANOĞLU

ORDU MİLLETVEKİLİ

GAZİANTEP MİLLETVEKİLİ

ANKARA MİLLETVEKİLİ

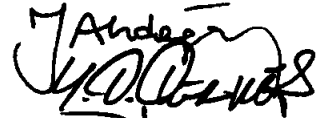
ANKARA MİLLETVEKİLİ

MERSİN MİLLETVEKİLİ

YOZGAT MİLLETVEKİLİ

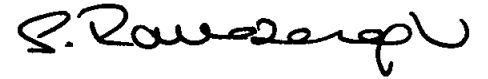
DENİZLİ MİLLETVEKİLİ

FİKRİ İŞİK

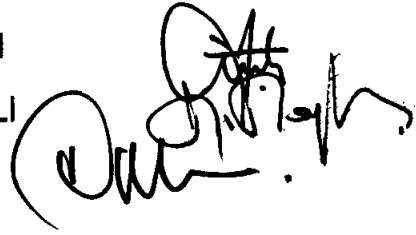
SÜLEYMAN SOYLU

FATMA GÜLDEMET SARI

KOCAELİ MİLLETVEKİLİ

TRABZON MİLLETVEKİLİ

ADANA MİLLETVEKİLİ

MUSTAFA ELİTAŞ

BERAT ALBAYRAK

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ

FARUK ÇELİK

BÜLENT TÜFENKÇİ

EFKAN ALA

KAYSERİ MİLLETVEKİLİ

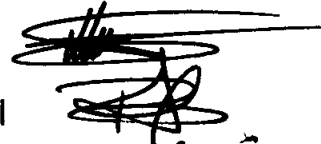
İSTANBUL MİLLETVEKİLİ

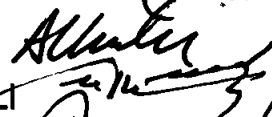
SAMSUN MİLLETVEKİLİ

ŞANLIURFA MİLLETVEKİLİ

MALATYA MİLLETVEKİLİ

BURSA MİLLETVEKİLİ

MAHİR ÜNAL

NACİ AĞBAL

KAHRAMANMARAŞ MİLLETVEKİLİ

BAYBURT MİLLETVEKİLİ

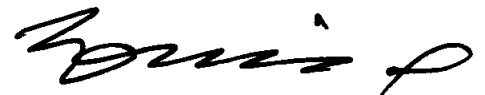
VEYSEL EROĞLU

BİNALİ YILDIRIM

AFYONKARAHİSAR MİLLETVEKİLİ

İZMİR MİLLETVEKİLİ

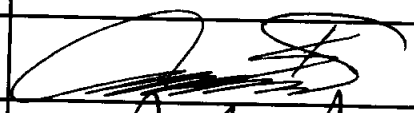
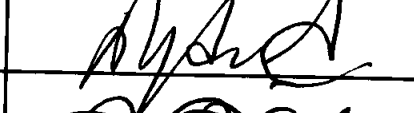

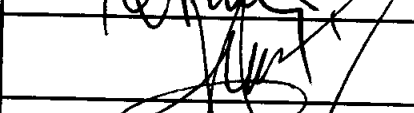
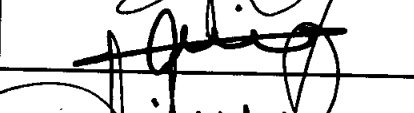
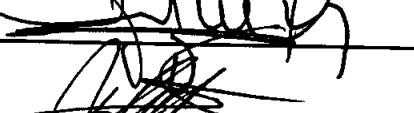
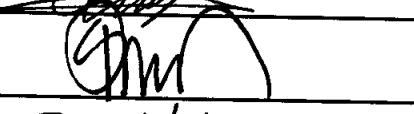
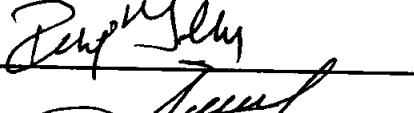
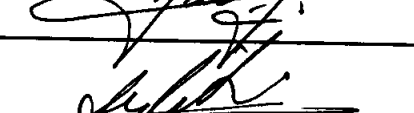
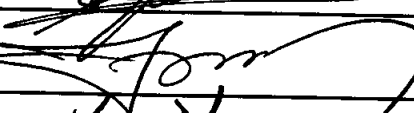
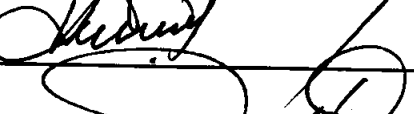
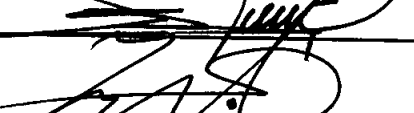
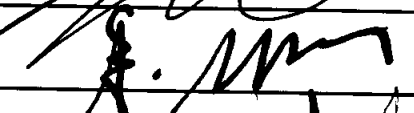
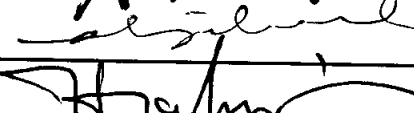
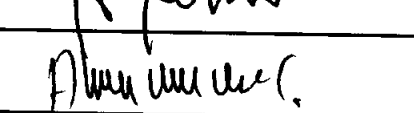
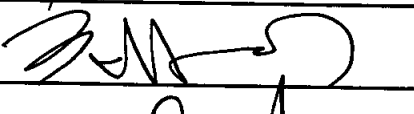

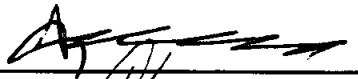

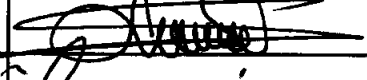

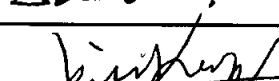
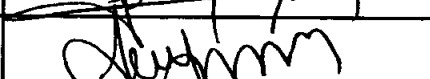

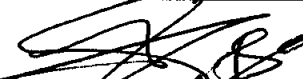

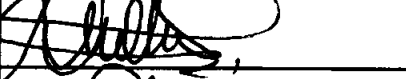
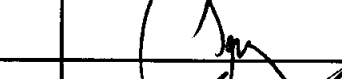

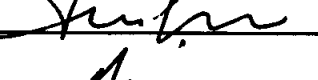

Anayasa Değişiklik Teklifi İmza Listesi

AD VE SOYADI	İLİ	İMZA
Mustafa SÖNMEZ	İstanbul	Mustafa Sönmez
Ramazan Can	Kırkkale	
Hasan KARAL	Rize	
Murat Atparlan	Ankara	
Sami SAKIR	Kocaeli	
Abdurrahman ÖZ	Aydın	
Fevzi Samverdi	Hatay	
Veysi KAYNAK	KAHRAMANMARAŞ	
Süreyya SADI BİLGİÇ	ISPARTA	
Ebuhekr Bal	B. BALIK	
Halil ELDEMİR	Bilecik	
Mehmet DEMİR	KIRIKKALE	
Jehmi KILGAY	BOLU	
Ömer Serdar	ELAZIĞ	
Mehmet Mürzinoğlu	Bursa	
Mustafa Savaş	Aydın	
Mehmet Döğru KURT	İstanbul	
Mehmet Ali Pulcu	İSTANBUL	
Ayşe Sub KÖSEOPU	TRABZON	
JÜDE BAKIEROĞLU	ANKARA	
AYDIN ÜNAL	ANKARA	
MAR KAR F. SEYAN	İstanbul	
OSMAN AKIN BAK	RİZE	

Anayasa Değişiklik Teklifi İmza Listesi

ADI VE SOYADI	İli	İMZA
İsrafil Usta	Artvin	
Ejder Acıkkapı	Antalya	
Abdullah Ayrıcı	Konya	
Sabri ÖZTÜRK	GİRESUN	
Hüseyin Üzbeder	Zonguldak	
Mahmut Atilla KAYA	İZMİR	
Mehmet Habib SOLUK	SİVAS	
Hikmet AYAR	RİZE	
Gigdem Konaşlar	Samsun	
Recep SEKER	KARAMAN	
Pamir Apil'i	Adana	
Ayşe Doğan	Tekirdağ	
Cemil YAMAŞ	Kocaeli	
İbrahim Halil FIRAT	Adıyaman	
Hacı Osman AKGÜL	GÜMÜŞHANE	
Cihan DEKTAŞ	Gümüşhane	
Enullah İSLER	Ankara	
Abdulcadir YÜKSEL	G. ANTEP	
Halim Aydemir	Şişli	
Ahmet Eğrec FAHRETTİN	Ş. URFA	
Feyid ASLAN	TOKAT	
Özcan Ulman	Zonguldak	

Anayasa Değişiklik Teklifi İmza Listesi

ADI VE SOYADI	İLİ	İMZA
Abdül Arslan	KARS	
Hatice D. Özkal	Afyonkarahisar	
Ali Eroğlu	Bolu	
Ahmet Gündoğdu	Ankara	
Cesim Gökçe	AĞRI	
Zeki Aygün	Kocaeli	
İlhan SEKER	Kocaeli	
Mehmet Erdem	Aydin	
Sami Bedekötu	Kayseri	
İsmail Emrah KARAYEL	Kayseri	
Hüsnü Yıldırım	İstanbul	
Ayşenur Bahadırhan	İstanbul	
İsmail Bilen	Manisa	
Mustafa KÖSE	Antalya	
Fikri Semirnel	Yalova	
Orhan Konarayan	Hatay	
İsmail Tamer	Kayseri	
Y. Selahattin Beyribey	KARS	
Selim Dursun	SİVAS	
Rauza KAVAKU KAN	Rauzer	
Fevai ARSLAN	Düzce	
Mehmet Öntürk	Hatay	
Mustafa Sükrü NAZLI	Kütahya	

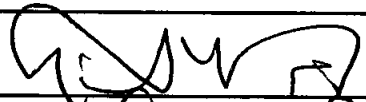
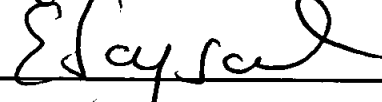
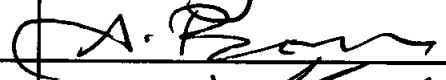

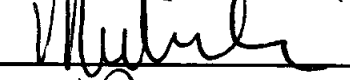
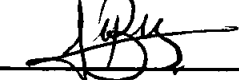

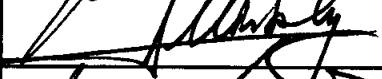
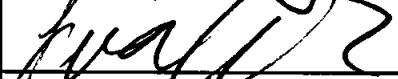

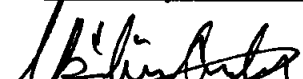

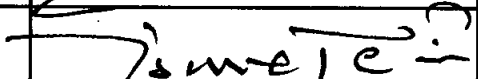
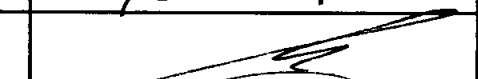
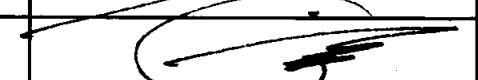
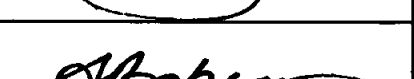
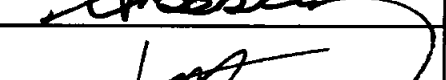
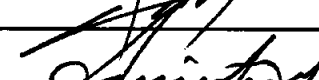
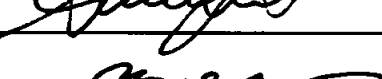
Anayasa Değişiklik Teklifi İmza Listesi

4

ADI VE SOYADI	İli	İMZA
ŞAHİN TİN	DENİZLİ	
Cemal ÖZTÜRK	GİRESUN	
KEREM ALİ SÜREKİ	İZMİR	
Enver PEHMEKÇİ	BİNGÖL	
Hamza DAĞ	İzmir	
Ahmet Sami Çaycı	Çorum	
Muhammet BALTA	TRABZON	
Nihat Öztürk	MUĞLA	
Ertan Aydın	ANKARA	
Adnan GÜNNAR	TRABZON	
Veluk İpek	Ormanya	
Abdulhamit Gül	Kocantep	
Yıldız Seferinoğlu	İstanbul	
Yusuf Başer	Yozgat	
Ali Mersin Tavuz	Sakarya	
A. NEJAT KOÇER	GAZİANTEP	
Hüseyin Çamranlı	ANTALYA	
Dena Nur Çelik	ANTALYA	
M. Hilmi DÜLGER	KİLİS	
Adeem Vesildal	Hatay	
Burhanettin UYSAL	KARABÜK	
Mehmet Akgürç	ŞanlıURFA	

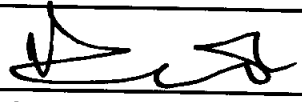

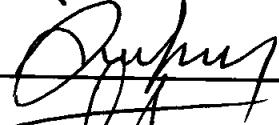

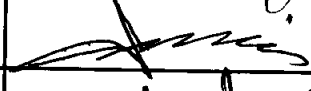
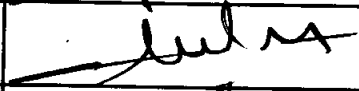

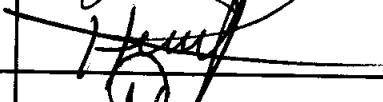

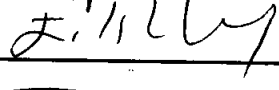

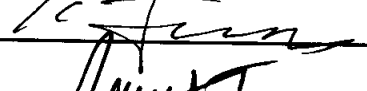

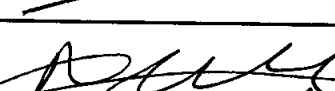

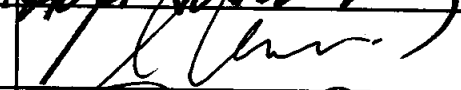
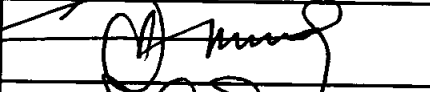

Anayasa Değişiklik Teklifi İmza Listesi

5

ADI VE SOYADI	İLİ	İMZA
Mehmet Alif Yılmaz	Karseli	
Artıkuşul Feyzal	Yerpat	
Abdullah Başcı	İstanbul	
Tülay Kaynarca	İstanbul	
M. Belma Söğüt	İstanbul	
Zehra TAsiE JEnubeh	Erzurum	
Recep KANLIK	KARAMAN	
Metin ÇELİK	Karaman	
Fatma BEZLİ	İstanbul	
Emine Yavuz Gözgeç	BURSA	
Selahattin Minsolmaz	KIRKLARELİ	
Serap Yaşar	İSTANBUL	
Adnan Bozmutlu	Antalya	
Cemra Balıncık	MALATYA	
Metin KUTANIL	İSTANBUL	
İsmet Uzun	BİTLİS	
Nurettin Uzun	Malatya	
Ar. Müfit Aydemir	BURSA	
Aziz BAĞSALCI	İstanbul	
C. Kani Turun	BURSA	
Armi Elvan	İstanbul	
Şerif KATA	İSTANBUL	

Anayasa Değişiklik Teklifi İmza Listesi

6

ADI VE SOYADI	İLİ	İMZA
Hüseyin Karabulut	İzmir	
Feyzullah Kuyulu	İst.	
Rafet Seren	Edirne	
Nazım Maviş	Sinop	
Yılmaz Tercan	Merçin	
RECEP İNÇÖREN	SAKARYA	
Ahmet Hamdi GAMLİ	İSTANBUL	
Uğur AYDEMİR	Manisa	
Hüseyin FİLİZ	GANKIRI	
İmran KILIÇ	K. Maras	
Emine Nur Günay	Eskişehir	
Dr. Hasan ŞERT	İSTANBUL	
Nelip Kalkan	İzmir	
Kasım BOSTAN	Balıkesir	
Hasan Turan	İstanbul	
Ahmet TAN	Kütahya	
İshak GAZEL	KÜTAHYA	
Ahmet Sait Çeliker	Gorun	
Haydar Ali YILDIZ	İstanbul	
Hasan Basri Kunt	Samsun	
Mehmet ZURMUSOĞLU	Osmaniye	
Hacı Bayram Türkoğlu	HATAY	

Anayasa Değişiklik Teklifi İmza Listesi

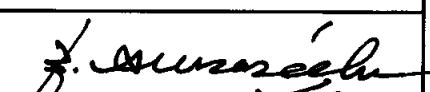

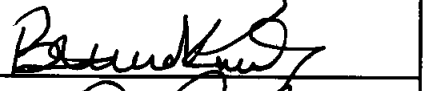

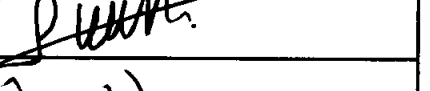
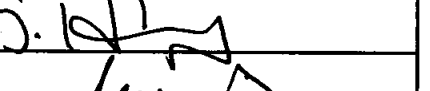
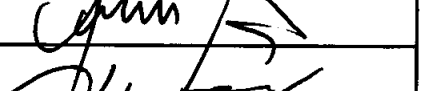

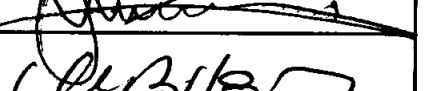
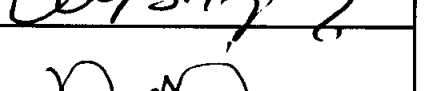
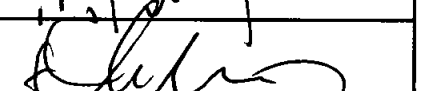

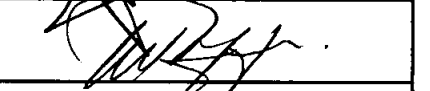
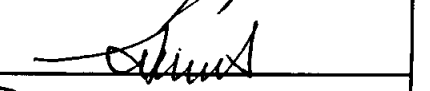

7

ADI VE SOYADI	İLİ	İMZA
Helis DALKILIÇ	İSTANBUL	
E. Sezer Katarcioglu	KOCAELİ	
Kemalettin Hilmizkin	SANLIURFA	
Fuat Korktas	SAMSUN	
Ayşe KESİCİ	DÜZCE	
Hülya Nergis	KAYSERİ	
Samir Dedeoğlu	KAYSERİ	
Metin Gündoğdu	ORDU	
Ahmet Demircan	Samsun	
Halil Aytemoz	KONYA	
Atay USLU	Antalya	
SERKAN BAYRAM	ERZİNCAN	
MUHAMMET HÜNER KALELİ	KONYA	
Nursel Reyhanlıoğlu	K. MARAŞ	
MURETTİN ARAS	İGDIR	
Ahmet SORGUN	KONYA	
Sait Yüce	ISPARTA	
Abdullah ÖZTÜRK	KIRIKKALE	
MUSTAFA İSEN	Sakarya	
Canan Candemir Çelik	Gaziantep	
Memet İLKER GİTİL	K. MARAŞ	
ÖMER KIRCALI	Samsun	

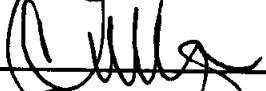

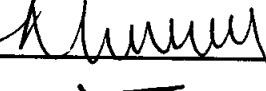
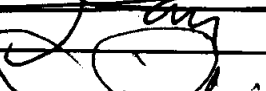
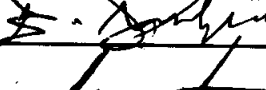

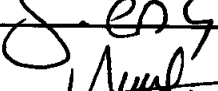

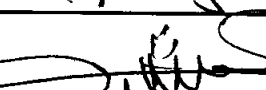
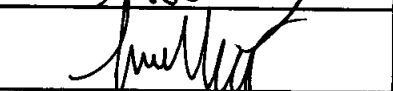
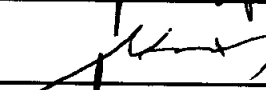
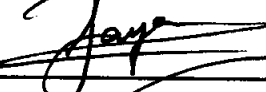

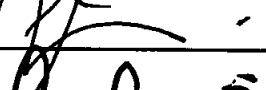
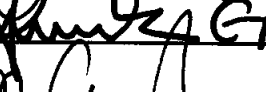
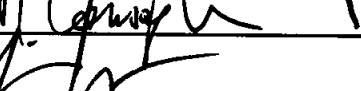
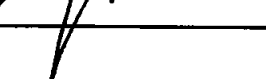

Anayasa Değişiklik Teklifi İmza Listesi

ADI VE SOYADI	İli	İMZA
Jema Kırca	Bolukent	Jema Kırca
FATİH ŞAHİN	ANKARA	Fatih Şahin
Lilla Çatal Kaya	Görsön	Lilla Çatal Kaya
Menzet Ceylan	Ankara	Menzet Ceylan
Fevai ARSLAN	Düzce	Fevai Arslan
İbrahim Mustafa Cürhan	İzmir	İbrahim Mustafa Cürhan
Nurzeddin NEBATI	İstanbul	Nurzeddin Nebati
Murat BAYBATIR	Manisa	Murat Baybatır
Ahmed BEYAZIT	TOKAT	Ahmed Beyazit
Bayram ÖZGEÇİK	BURDUR	Bayram Özgeçik
Salih FIRAT	Adıyaman	Salih Fırat
Mahmut KAGAR	Şanlıurfa	Mahmut Kagar
L. Selva GAM	Ankara	L. Selva Gam
Leyla Şahin Usta	KONYA	Leyla Şahin Usta
Nihat Zeybekci	Denizli	N. Zeybekci
Mehmet MUF	İSTANBUL	Mehmet Muf
Mehmet Sükri ERDİNG	KARNAK	Mehmet Sükri Erding
Ahmet Berat GONKAR	İSTANBUL	Ahmet Berat Gonkar
Metin BUCUZ	ŞENLİGE	Metin Bucuz
Mehmet Sentert	İstanbul	Mehmet Sentert
Ekin Karaman	İstanbul	Ekin Karaman
Burhan Kuru	İstanbul	Burhan Kuru

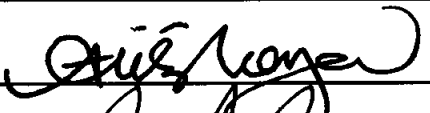

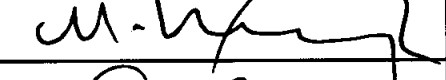

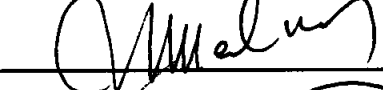

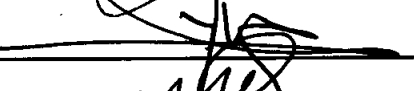

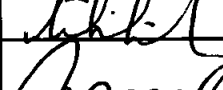

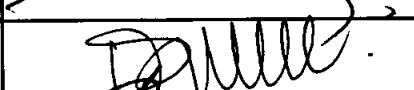
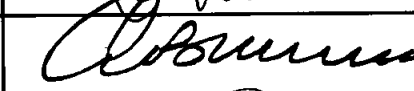

Anayasa Değişiklik Teklifi İmza Listesi

ADI VE SOYADI	İLİ	İMZA
Hüseyin SAHİN	BURSA	
Mehmet Mehdi EKER	İSTANBUL	
M. Emin ÇANKIRIOĞLU	GANKIRI	
Sahap Kavcıoğlu	BAYBURT	
RESAT PETEK	Burdur	
Benur Karabınar	Bursa	
Alim TUNÇ	USAK	
Recai BERBER	MANİSA	
Faruk GATUROBLU	Zonguldak	
İbrahim Halil YILDIZ	Sarıyer	
Ziya Atılgöz	Konya	
Faruk Çelik	SİĞIR	
Celalettin GÜVENÇ	Kahramanmaraş	
Hilmi BILGIN	SIVAS	
Mehmet ALTAY	USAK	
TALIP KÜGÜKCAN	Adana	
Abdülkadir Akpınar	YOLSAĞ	
Ekrem İdam	İSTANBUL	
Famil Tayyar	Gaziantep	
Mehmet Emin Sımsık	MUŞ	
Mürteza ZENGİN	İSTANBUL	
Vahit Bolcalı	ANKA	

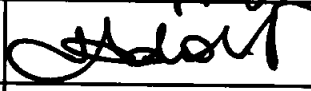
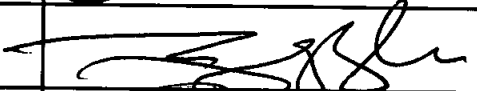

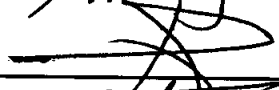

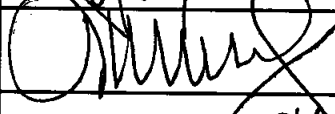
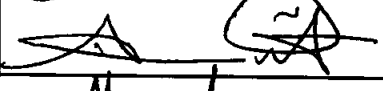
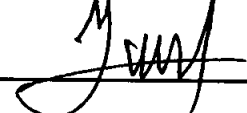
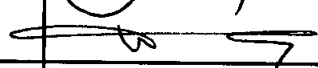
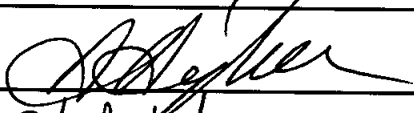

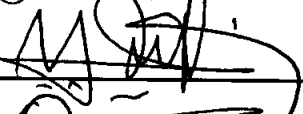
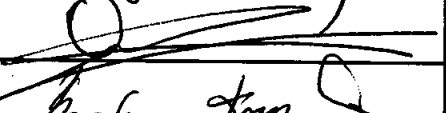
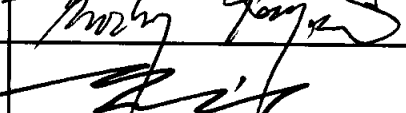
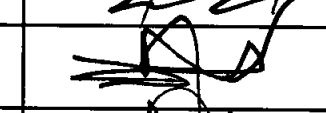
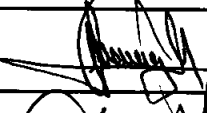
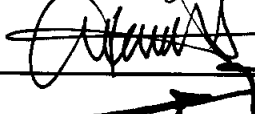
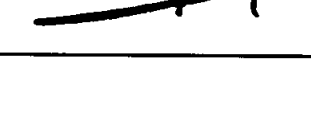

Anayasa Değişiklik Teklifi İmza Listesi

ADI VE SOYADI	İLİ	İMZA
Hüsnüye Erdoğlan	KONYA	
Fatma Rüdemeç Öarı	ADANA	
Hacı Ahmet ÖZALCI	KONYA	
Mustafa Sendengöçü	Aksaray	
MUSTAFA AKIKGÖZ	NEVŞEHİR	
Flubekir GİZLİGİDER	NEVŞEHİR	
Suat ÖNAL	Osmaniye	
Orhan Akalan	Adana	
Ali Kemal Dabançacı	Antalya	
Ahmet Uzer	Gaziantep	
Mehmet Erdoğan	Gaziantep	
Mustafa SAHİN	Malatya	
Alparslan K. Uluç	Niğde	
Yasin Aktaç	Niğde	
Fatma Betül Sayınkaya	İstanbul	
Orhan Miroğlu	Manisa	
Vural Kavuncu	Kütahya	
Lahit ÖZKAN.	DENİZLİ	
Salih Gedinkaya	Kırşehir	
Dr. Faruk ÖZLÜ	Düzce	
MERLİN GAVUŞOĞLU	Antalya	
İsmet Yılmaz	Sivas	

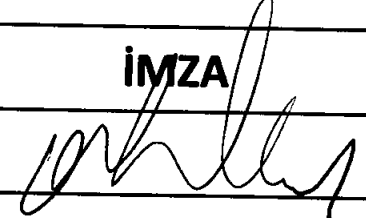

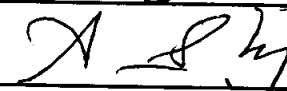
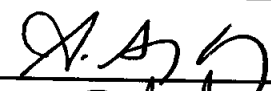
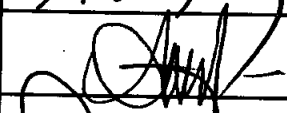
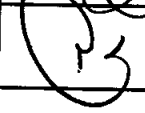
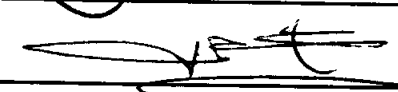

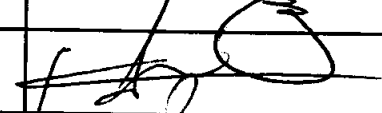
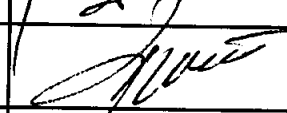
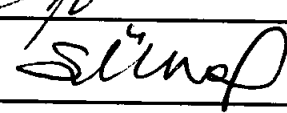
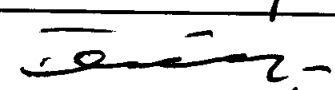
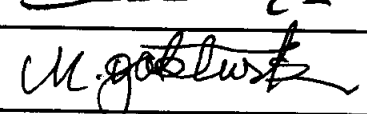
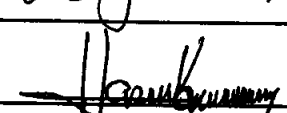
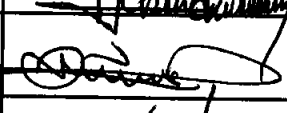
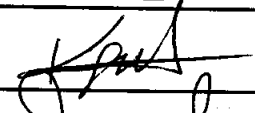
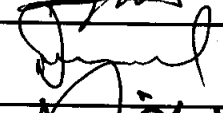
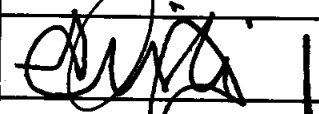
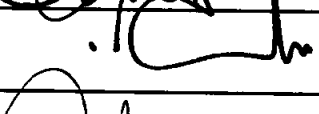

Anayasa Değişiklik Teklifi İmza Listesi

ADI VE SOYADI	İLİ	İMZA
Ay. Ali Özkaya	Afyonkarahisar	
Ali İhsan Akilan	Ankara	
Mehmet Babaoğlu	Konya	
Salih Öza	Trabzon	
Mustafa Balıoğlu	Konya	
Osman Mestek	Bursa	
Oktaç Çanak	Ordu	
Erdogan-özgeçer	MİĞİRE	
Ömer Çelik	Molofyo	
Nedim Anıvar	Adana	
Mustafa İLICALI	ERZURUM	
Mehmet İsmail Dillipali	Kahramanmaraş	
Osman Boyraz	İst.	
Tahir Özlük	Elazığ	
Mutafa Atas	İstanbul	
Taner Yıldız	Kayseri	
VOLKAN BOZKIR	İstanbul	
Vedat DEMİRÖZ	Bitlis	
Celil EŞER	TOKAT	
Hasan ÖZSER	MİĞİLA	

Anayasa Değişiklik Teklifi İmza Listesi

ADI VE SOYADI	İLİ	İMZA
Yılmaz TUNÇ	Bartın	
Halim Çavuşoğlu	Bursa	
MAHMUT POYRAZLI	BALIKESİR	
Nusret BÜRGE	İSTANBUL	
Cengiz Aydoğdu	Aksaray	
Mehmet Meliner	İstanbul	
M. Galip İnsanioğlu	D.Bakır	
Ergül TAŞCI	Ordu	
Ayhan Sefer Özün	Sakarya	
İbrahim AYDIN	ANTALYA	
Nüduret HOTAR	İzmir	
Ali Aydın Koçlu	Balıkesir	
Hayati YAZICI	İstanbul	
Ataullah Hamiş	Bartın	
Ömer İnal	Konya	
İbrahim Kayaören	Van	
Cemil Güçlü	Aktöre	
Mehmet Ali İshik	Karabük	
Metin AKGÜN	TEKİRDAĞ	
Murat DEMİR	Kastamonu	
Cevdet Yılmaz	Bingöl	

Anayasa Değişiklik Teklifi İmza Listesi

ADI VE SOYADI	İli	İMZA
Orhan Deligöz	Erzurum	
Mutala Yeniroglu	İstanbul	Mutala Yeniroglu
Salim USLU	Gorum	
Ali İyilmaya	İstanbul	
Durmuş Ali SARIKAYA	İstanbul	
Ahmet AYDIN	Açyamaç	
Ali Cumhur TAŞKIN	Mersin	
Ali Babacan	ANKARA	
Sebahattin Karakelle	ERZİNCAN	
Selçuk ÖZDAG	MANİSA	
Hann Karaca	İS 7	
Resit POLAT	KİLİS	
SİRİN ÜNAL	İSTANBUL	
FAHA ÖZHAN	MALATYA	
Murat Göblük	Neşehir	
Hann Karaca	İsbekir	
Hacı ÖZKAN	Mersin	
Mehmet Kasım GÜLPINAR	Şanlıurfa	
Mustafa YEL	Telüdağ	
Paban DİSLİ	Sakarya	
Recep AKDAĞ	Erzurum	
Ayhan GİPEK	Çarşamba	

GENEL GEREKÇE

Anayasa göre, yasama dokunulmazlığının amacı, milletvekillerini keyfi ve asılsız ceza kovuşturmalarından ve tutuklamalardan korumak suretiyle parlamento çalışmalarının güvenliğini sağlamaktır. Yasama dokunulmazlığı, gerçekte bundan yararlanan milletvekilinin kişisel yararı için değil, “kamu yararı” için benimsenmiş bir kurumdur. Bu sebeple, milletvekiline mutlak manada koruma değil, sadece milletvekilliği süresince bir koruma sağlanmakta, bu süre içerisinde zamanaşımı işletilmemekte, delillerin toplanması gibi bazı soruşturma işlemlerinin yapılması mümkün olmaktadır.

“Yasama dokunulmazlığı” bir hukuki müessese olarak benimsenirken, beraberinde “dokunulmazlığın kaldırılması” usulüne de yer verilmiştir. Türkiye uygulamasında, özellikle, “kamuoyunda uyandıracağı etki” dikkate alınarak, milletvekili dokunulmazlığının kaldırılması, daha doğru bir ifade ile milletvekilinin soruşturulmasına ve yargılanmasına izin verilmesi mümkün kabul edilmektedir. Gerek önceki Türkiye Büyük Millet Meclisi mevzuatında (Cumhuriyet Senatosu İçtüzüğü), gerek uygulamalarında, gerekse Anayasa Mahkemesinin konuya dair kararlarında bu husus açık bir şekilde takip edilebilmektedir.

Türkiye, tarihinin en büyük ve en kapsamlı, terörle mücadelesini yürütürken, bazı milletvekillerinin seçilmeden önce ya da seçildikten sonra yapmış oldukları teröre manevi ve moral destek manasındaki açıklamaları, bazı milletvekillerinin teröre ve teröristlere fiili manada destek ve yardımları, bazı milletvekillerinin ise şiddet çağrıları kamuoyunda büyük infial meydana getirmektedir. Türkiye kamuoyu milletvekillerinden, her şeyden önce, terörü ve teröristi destekleyen, şiddete çağrı yapan milletvekillerinin dokunulmazlığı istismar ettiğini düşünmekte, bu tür fiilleri olanların yargılanmasına Meclis tarafından izin verilmesini talep etmektedir. Böyle bir talep karşısında, Meclis’in sessiz kalması düşünülemez. Nitekim, bir çok milletvekili, siyasi partilerin yöneticileri dokunulmazlık dosyalarının ele alınmasını ve dokunulmazlıkların kaldırılmasını talep etmiştir.

Dokunulmazlık dosyalarının ele alınması ve dokunulmazlıkların kaldırılması yönündeki talep terör ve şiddetle ilişkili dosyalar bakımından gündeme getirilmiş olmakla beraber, hem bu türden dosyaları bulunan siyasetçiler, hem de başka bazı siyasetçiler tarafından, “mevcut bütün dokunulmazlık dosyalarının kaldırılması” yönünde talepler de dile getirilmiştir. Terörle mücadele kapsamındaki dokunulmazlık dosyalarında dokunulmazlığın kaldırılması ve yargının önünün açılması öncelikli olmakla beraber, “bütün dosyaların dokunulmazlığının kaldırılması”nı talep edenlerin de desteğinin sağlanması ve özellikle dokunulmazlığı kaldırılmayan dosyalar üzerinden bir siyasi istismarın önünün kesilmesini temin için bütün dokunulmazlık dosyalarında dokunulmazlıkların kaldırılmasının doğru olacağı düşünülmüştür.

Anayasa ve İçtüzük’te, dokunulmazlığın kaldırılmasına dair süreç ayrıntılı olarak düzenlenmiş ve bunun belli süreler içinde sonuçlandırılması öngörülmüştür. Buna göre, kısaca, Karma Komisyonun toplanması, Hazırlık Komisyonu oluşturulması, hazırlanan raporun Karma Komisyonunda değerlendirilip karara bağlanması ve Genel Kurulda her bir fezlekenin ayrı ayrı ve birden fazla kişi ihtiva eden fezlekelerde de her bir kişinin durumunun ayrı ayrı görüşüp konuşulması ve oylanması gerekmektedir. Bugün itibarıyla Karma Komisyonunda beş yüz altmış

iki (562) fezleke bulunmaktadır. Karma Komisyon aşamasında çalışma süresi hariç tutularak sadece Genel Kurul bakımından bir hesaplama yapıldığında, her bir fezleke için asgari bir saat süreden hesaplama yapıldığında, toplam beş yüz altmış iki (562) Genel Kurul saatinin fezleke görüşmelerine ayrılması gerekecektir. Genel Kurul çalışmalarındaki uygulamalardan hareketle, Gündem'in tamamı fezleke görüşmelerine ayrılmış olsa, günde altı civarında fezleke görüşülebileceği, bunun ise yaklaşık doksan dört günü bulacağı anlaşılmaktadır. Bu ise, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin haftada üç gün çalıştığı dikkate alındığında otuz haftadan fazla bir sürenin fezlekelere ayrılması ve bu süre içinde başka bir çalışma yürütülememesi anlamına gelecektir. Sonuç olarak, dokunulmazlık dosyalarının tamamının Anayasa ve İçtüzük'teki olağan usulle kaldırılması Meclis çalışmalarını sekiz aya yakın bir süre engelleyecektir.

Dokunulmazlık dosyalarının başta terörle ilişkili olanlar olmak üzere tamamının kaldırılması ve aynı zamanda Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarının tıkanmasına da fırsat verilmemesi bir arada dikkate alındığında Anayasaya geçici bir madde eklemek suretiyle bir çözüm düşünülmektedir. Anayasaya eklenecek bir geçici madde ile, hem bütün dokunulmazlık dosyalarında dokunulmazlık kaldırılmış olacak, hem de uzun bir süreç sebebiyle Meclis çalışmaları tıkanmış olmayacaktır.

Anayasa değişiklik teklifi, terörle mücadele konusundaki yoğun bir kamuoyu beklentisini karşılamak, bu amacın gerçekleştirilmesini gölgeleyecek spekülasyon ve istismarların önüne geçilmek, dokunulmazlık konusunda bir adım atılırken Meclis çalışmalarının tıkanmasının önüne geçmek düşüncesiyle hazırlanmış ve sunulmuştur.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Anayasanın 83 ve 85'inci maddeleri ile Türkiye Büyük Millet Meclisi İÇtüzüğü'nün 131 İla 138'inci maddelerinde yasama dokunulmazlığı ve bu amaçla düzenlenen tezkerelerinin görüşölme usul ve esasları düzenlenmiştir. Buna göre, Anayasa ve İÇtüzük'te, Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon ve Genel Kurul gündemine giren, yasama dokunulmazlığın kaldırılmasına / ertelenmesine ilişkin olarak gerek Karma Komisyonunda ve gerekse Karma Komisyonun raporunun Genel Kurulda görüşölmesi sırasında uzun bir süreç bulunmaktadır.

Madde ile bu değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihte, izne tabi suçlar bakımından idari mercilerden, başsavcılıklardan ve mahkemelerden Adalet Bakanlığı'na intikal ettirilerek dokunulmazlığının kaldırılması talep edilen dosyalardan başlamak üzere, Adalet Bakanlığı'nda, Başbakanlık'ta, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'nda, Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonunda bulunan bütün yasama dokunulmazlığı dosyalarıyla ilgili olarak İÇtüzük'te öngörülen usul uygulanmaksızın ve herhangi bir ayırım yapılmaksızın bütün milletvekillerine ait yasama dokunulmazlıklarının kaldırılması amaçlanmaktadır.

Bu şekilde dokunulmazlığı kaldırılan dosyalar bakımından, Anayasa ve İÇtüzük'teki usullere göre dokunulmazlığın kaldırılması üzerine uygulanan "İptal İstemi" başlıklı Anayasanın 85. maddesinin uygulanamayacağı da açıktır. Zira bu madde, dokunulmazlığın Anayasa ve İÇtüzük hükümlerine göre kaldırılması halinde, bu sürecin ilgili mevzuata göre Anayasa Mahkemesi'nce denetlenmesini öngörmektedir; mevcut usulün ve hükümlerin dışında bir yolla, Anayasaya bir hüküm eklenmesi yani Anayasanın 83'üncü maddesine bir istisna getirilmesi suretiyle dokunulmazlığın kaldırılması halinde Anayasanın 85'inci maddesinin uygulanma kabiliyeti kalmamaktadır.

MADDE 2- Madde, yürürlük ve halkoylamasına ilişkindir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1 - 7/11/1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 20 - Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte; soruşturmaya veya soruşturma ya da kovuşturma izni vermeye yetkili mercilerden, Cumhuriyet Başsavcılıklarından ve Mahkemelerden, Adalet Bakanlığına, Başbakanlığa, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına veya Anayasa ve Adalet Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Başkanlığına intikal etmiş yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin dosyaları bulunan milletvekilleri hakkında, bu dosyalar bakımından, Anayasanın 83 üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi hükmü uygulanmaz.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren onbeş gün içinde; Anayasa ve Adalet Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Başkanlığında, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığında, Başbakanlıkta ve Adalet Bakanlığında bulunan yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin dosyalar, gereğinin yapılması amacıyla, yetkili merciine iade edilir.”

MADDE 2 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer ve halkoylamasına sunulması halinde oylanır.